Dosar nr. 2-1403/2024
PIGD: 2-24132452-09-2-20112024

H O T Ă R Â R E
În numele legii

01 aprilie 2025 or. Fălești
Judecătoria Bălți (sediul Fălești)
în persoana judecătorului Lilia Trocin
grefieri Mariana Lungu și Cațaveica Maria

examinând, în ședință publică, cererea de chemare în judecată depusă de Cebotari Oleg împotriva lui Sandiuc Aurica privind repararea prejudiciului moral în mărime de 10 000 lei și încasarea cheltuielilor de judecată,-

c o n s t a t ă:

I. Argumentele participanţilor la proces:

1. La data de 20 noiembrie 2024 a fost depusă cererea de chemare în judecată de Cebotari Oleg împotriva lui Sandiuc Aurica privind repararea prejudiciului moral în mărime de 10 000 lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul invocă că, la data de 15 octombrie 2021, în satul *****, în incinta Primăriei, Sandiuc Aurica, aflându-se la şedinţa comisiei administrativă, în urma unor schimb de replici, l-a numit cu cuvinte necenzurate lezându-i onorarea şi demnitatea personală.

Pe acest fapt a depus plângere la Inspectoratul de Poliţie Făleşti, solicitând să fie luate măsuri cu Sandiuc Aurica.

La data de 27.10.2021, de către Ţurcan I. în privinţa cet. Sandiuc Aurica a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenţie nr. MAI 35 373319, prin care a fost sancţionată în baza art. 69 alin. (1) Cod contravențional, cu amendă mărime de 9 u.c. echivalentul a 450 lei.

Pîrîta a participat la examinarea cauzei contravenţionale, cît şi la pronunţarea deciziei fapt confirmat prin materialul contravenţional, cît şi semnăturile acesteia de pe procesul-verbal cu privire la contravenţie nr. MAI05 373319 din 27.10.2021.

Aşadar, decizia emisă asupra cauzei contravenţionale a devenit executorie, iar fapta contravenţională constatată prin procesul-verbal cu privire la contravenţie MAI05 373319 din 27.10.2021 a devenit obligatorie, în conformitate cu prevederile art. 123 alin. (3) Cod de procedură civilă, atît pentru reclamantul (contravenienta) şi pîrîtul (victima), cît şi pentru instanţa de judecată chemată să se pronunţe doar asupra efectelor juridice civile ale faptei comise de contravenientă în privinţa victimei.

În consecinţă, consideră că, autorul săvîrşirii contravenţiei urmează să-i recupereze prejudiciul cauzat prin fapta sa, deoarece repararea prejudiciului moral în acest caz este prevăzută de legislaţie, fiind în drept să ceară repararea prejudiciului.

Referitor la mărimea compensaţiei pentru prejudiciul moral cauzat, solicită instanţei de judecată să reţină faptul că pîrîta l-a numit cu cuvinte necenzurate în timp ce se afla într-un loc public, acţiuni care în opinia sa sunt foarte grave, or, aceste acţiuni ilegale au fost văzute şi auzite şi de către mama sa, primarul comunei, secretarul primăriei şi alţi consilieri locali.

De menţionat că, în rezultatul acţiunilor ilegale ale pîrîtei a avut suferinţe psihice, manifestate prin stare de umilire în public, frustrare, stare de nelinişte, disconfort şi impactul informaţiilor în societate. Or, dreptul la respectarea onoarei şi demnităţii persoanei face parte prin definiţie din categoria drepturilor personale nepatrimoniale ale fiecărui om.

De către pîrîtă i-a fost tulburată şi starea sufletească, urmare a faptului că a fost nevoit să piardă timpul pentru a depune plângere de tragere la răspundere a pîrîtei pentru fapta comisă, pentru a da explicaţii şi pentru a participa la acţiunile procesuale ş.a.

La stabilirea întinderii prejudiciului moral şi a cuantumului compensaţiei băneşti pentru acesta, ţinînd cont de criteriile legale stabilite în art. 2037, precum şi de prevederile explicative din Hotărârea Plenului Curţii Supreme de Justiţie nr. 9 din 09 octombrie 2006 ”Cu privire la aplicarea de către instanţele judecătoreşti a legislaţiei ce reglementează repararea prejudiciului moral, instanţa urmează a lua în considerare circumstanţele particulare ale prezentei cauze, şi anume: caracterul şi semnificaţia cuvintelor jignitoare cu care pîrîtul (contravenienta) a numit-o intenţionat pe reclamantă (victimă), care din motive de moralitate, nu vor fi redate mot-a-mot în prezenta cerere, însă după necesitate urmează a fi comunicate în cadrul şedinţei de judecată, acţiunile demonstrative de insultare în loc public, că acţiunile date au fost săvârşite în loc public şi în prezenţa mai multor persoane. Urmează a fi reţinut şi faptul că pârâta pînă la înaintarea prezentei cereri nu şi-a exprimat deloc regretul de acţiunile sale delictuale şi nu a întreprins absolut nici o măsură în vederea compensării prejudiciului cauzat prin acţiunile sale culpabile.

Astfel, luând în considerare circumstanțele expuse consideră necesar de a solicita compensație bănească pentru prejudiciul moral cauzat de pârâtă pe care îl apreciază la suma de 10000 lei.

3. În drept cererea a fost întemeiată pe prevederile art. 45 alin. (1), 387 Cod contravențional, art. 16 alin. (1) lit. g), 19, 776, 1998 alin. (1), 2036, 2037 Cod civil și art. 5, 33^1, 85, 166, 167 din Codul de procedură civilă.

4. Prin încheierea din 21 noiembrie 2024, cererea de chemare în judecată a fost acceptată spre examinare fiind fixată ședința de judecată pentru data de 23 ianuarie 2025 ora 12.00.

La data de 23.01.2025, pârâta a depus cerere prin care a ridicat excepția de tardivitate. În urma dezbaterilor pe marginea cererii privind excepția de tardivitate, la data de 01.04.2025, instanța s-a pronunțat prin încheiere asupra acesteia, respingând-o ca neîntemeiată și a continuat examinarea fondului, conform art. 186^1 al. 5) Cod de procedură civilă (f. d. 33-35).

5. **În ședința de judecată reclamantul Cebotari Oleg** a pledat pentru admiterea integrală a cererii de chemare în judecată pe motivele de fapt și de drept invocate în ea. Suplimentar a menționat că, a înaintat în adresa pârâtei o notificare și chiar a așteptat o reacție din partea acesteia, însă ultima nu a reacționat nici într-un fel, nemaivorbind de faptul ca să-și ceară scuze.

6. Pârâta Sandiuc Aurica în ședința de judecată a pledat pentru respingerea cererii de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată, comunicând că, nu a discutat cu reclamantul considerând că odată ce a fost sancționată și a achitat amenda nu mai urmează să mai achite și despăgubiri. Astfel, nu s-a așteptat ca Cebotari Oleg să înainteze o cerere de chemare în judecată împotriva sa.

II. Aprecierea instanței:

7. Ascultând explicațiile participanților la proces, analizând circumstanțele expuse în cererea de chemare în judecată în coraport cu înscrisurile din dosar și normele de drept material și procedural incidente, instanța conchide că cererea de chemare în judecată este întemeiată parțial și urmează a fi admisă parțial, din următoarele considerente.

8. Potrivit prevederilior art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, ***fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.***

9. În conformitate cu prevederile art. 119 al. (1) Cod de procedură civilă, *probele se adună şi se prezintă de către părţi şi de alţi participanţi la proces*.

10. Din prevederile art. 121 Cod de procedură civilă, *rezultă că instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului*.

11. Norma art. 130 Cod de procedură civilă, prevede că:

(1) *Instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.*

(2) Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor.

(3) Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea cauzei.

(4) Ca rezultat al aprecierii probelor, instanţa judecătorească este obligată să reflecte în hotărîre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe şi respingerea altor probe, precum şi argumentarea preferinţei unor probe faţă de altele.

(5) Proba este declarată ca fiind veridică dacă instanţa constată prin cercetare şi comparare cu alte probe că datele pe care le conţine corespund realităţii.

12. În conformitate cu art. 10 alin. (1) Cod civil, *persoanele fizice şi juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să îşi exercite drepturile şi să îşi execute obligaţiile cu bună-credinţă, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică şi cu bunele moravuri. Buna-credinţă se prezumă pînă la proba contrară.*

13. Potrivit art. 20 din Constituția Republicii Moldova - *orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime*.

14. În acord cu prevederile art. 239 Cod de procedură civilă, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată*.

15. Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanțele care au importanță la soluționarea cauzei și care au fost verificate în ședința de judecată, complet și au fost elucidate probele privind circumstanțele constatate ale cauzei. Concluziile privind circumstanțele de fapt ale cauzei se motivează în hotărâre prin probele prevăzute la art. 117 Cod de procedură civilă.

16. În corespundere cu art. 6 paragraful 1 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale şi jurisprudenţa CEDO, *instanţele de judecată sunt obligate să motiveze hotărârile sale, care vor trebui să conţină circumstanţele cauzei constatate de instanţă, probele pe care se întemeiază concluziile referitor la admiterea sau respingerea acţiunii, alte chestiuni ce au fost soluţionate în cadrul judecării pricinii, legea materială şi/sau procedurală aplicată în cadrul judecării pricinii, argumentele instanţei în caz de respingere a unor probe prezentate de participanţi etc.*

17. Astfel, art. 6 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-și argumenta hotărârile adoptate sub perspectiva unei analize ample a circumstanțelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent hotărârea privitor la

toate pretențiile și cererile, fără contradicții, constituie o garanție pentru justițiabili, în fața eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind unicul mijloc de exercitare eficientă a controlului judiciar.

18. Potrivit art. 240 al. 1) Cod de procedură civilă, *la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluționării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.*

19. Soluționând litigiul în cauză, instanța a statuat că, prin procesul-verbal cu privire la contravenție din 27.10.2021, Sandiuc Aurica a fost recunoscută vinovată de săvârșirea contravenției prevăzute de art. 69 alin. (1) Cod contravențional, pentru faptul că, la data de 15.10.2021, ora 16.00, aflându-se în cadrul ședinței Comisiei administrative din incinta Primăriei *****, raionul Fălești, în urma unor schimburi de replici la numit cu cuvinte necenzurate pe Cebotari Oleg, atingându-i onoarea și demnitatea, pentru acest fapt pârâta a fost sancționată cu amendă, care a fost achitată. Or, Sandiuc Aurica nu a contestat decizia agentului constatator.

Astfel, prin aceste înscrisuri se atestă că Sandiuc Aurica a cauzat un prejudiciu moral reclamantului Cebotari Oleg în circumstanțele descrise în procesul verbal cu privire la contravenție, acesta fiind recunoscut în calitate de victimă, iar pentru aceasta reclamantul solicită despăgubiri morale, termenul de depunere a acțiunii nefiind prescris (vezi în detalii încheierea instanței din 01.04.2025 la f. d. 33-35).

20. Potrivit art. 45 alin. (1) din Codul contravenţional, *persoana al cărei drept sau interes legitim a fost lezat prin contravenţie îl poate apăra prin acţiune civilă depusă conform legislaţiei procedurale civile. Această persoană are în special dreptul la repararea prejudiciului patrimonial şi a celui nepatrimonial cauzate prin contravenţie.*

21. Astfel, reieşind din norma legală sus enunţată rezultă cu certitudine dreptul persoanei, la caz a reclamantului Cebotari Oleg, de a solicita repararea prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat prin contravenție.

22. Prevederile art. 387 alin. (1) din Codul contravenţional, indică că *prin victimă se înțelege persoana fizică ... căreia, prin contravenţie, i-au fost cauzate prejudicii morale, fizice sau materiale*.

23. Potrivit art. 9 alin. (2) lit. f) din Codul civil, *drepturile şi obligaţiile civile apar în urma cauzării de prejudicii unei altei persoane*.

24. Conform art. 16 alin. (1) lit. g) din Codul civil, *apărarea dreptului civil se face, în condiţiile legii, prin repararea prejudiciului patrimonial şi, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial*.

25. Potrivit art. 19 alin. (1) Cod civil, *în condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel.*

(2) Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum și profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat).

(3) Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferinţele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calităţii vieţii. În cazul vătămării sănătăţii, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacităţi a corpului uman (prejudiciu biologic).

26. Aşadar, pentru apariția răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic. Componența delictului include condițiile care sunt indispensabile atragerii la răspundere: prejudiciul, fapta ilicită, raportul de cauzalitate dintre faptă și prejudiciu și vinovăția. Iar lipsa unei singure condiții, duce la excluderea răspunderii delictuale, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege cînd răspunderea delictuală se poate angaja și în lipsa vinovăției persoanei. Nu poate exista răspundere delictuală fără prejudiciu.

27. La fel, în corespundere cu alin. (3) şi (5) aceluiaşi articol 19 Cod civil, *se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferinţele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calităţii vieţii. În cazul vătămării sănătăţii, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacităţi a corpului uman (prejudiciu biologic). Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situaţia în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea*.

28. Potrivit art. 2036 al. (1) Cod civil, *în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri*.

29. Respectiv, pentru acordarea unor daune morale este necesar ca cel care pretinde daune morale să producă un minimum de argumente şi indicii din care să rezulte în ce măsură drepturile sale personale nepatrimoniale i-au fost afectate, ceea ce la caz, a fost respectat.

30. Instanţa mai reţine, în acord cu practica CtEDO, care a făcut o serie de aprecieri notabile în ceea ce priveşte proba prejudiciului moral, proba faptei ilicite este suficientă, urmând ca instanţele să deducă producerea prejudiciului moral din existenţa faptei ilicite de natură să producă un asemenea prejudiciu, soluţia fiind determinată de caracterul subiectiv intern al prejudiciului moral.

31. Iar, în ceea ce priveşte modalitatea de determinare a mărimii prejudiciului moral cauzat, instanţa reţine că potrivit art. 2037 alin. (1) din Codul civil, *mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate*.

32. Potrivit alin. (2) al aceluiaşi articol, *caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luând în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate*.

33. Compensarea prejudiciului moral urmărește scopul de a repara de fapt prin echivalent bănesc suferinţele psihice şi fizice cauzate de făptuitor, astfel încât cuantumul acesteia trebuie să fie echitabil şi proporţional suferinţelor cauzate, adjudecarea unei sume ce ar depăşi aceste principii fiind contrară Legii şi constituind o îmbogăţire fără justă cauză.

34. Aşadar, instanţa reţine faptul că, urmare a contravenției, reclamantul Cebotari Oleg a avut suferinţe psihice manifestate prin stresul nervos și a emoțiilor negative suportate în rezultatul injuriei prin cuvinte înjositoare, de badjocoră în prezenţa mamei sale și a primarului localității și a mai multor consilieri locali.

35. Astfel, ţinând cont de toate circumstanţele stabilite mai sus, instanţa de judecată a constatat că la materialele cauzei sunt anexate probe ce demonstrează necesitatea admiterii în parte a pretenţiilor reclamantului.

36. Unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echităţii, care exprimă: compensaţia pentru cauzarea prejudiciului moral trebuie să prezinte o justă despăgubire.

37. Prin prisma Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, acest criteriu presupune necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacţie echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie să fie stabilit astfel, încât acesta să aibă efect compensatoriu.

38. Totodată, instanţa apreciază că suma pretinsă de reclamantul Cebotari Oleg de 10 000 lei este una exagerată în raport cu suferinţele morale suportate de către acesta.

39. Luând în consideraţie principiul compensării echitabile şi rezonabile a prejudiciului moral, raportate la suferinţele morale cauzate reclamantului din cauza contravenţiei soldate cu înjosirea onoarei și demnității persoanei, prin injurie, fiind încadrate acțiunile pârâtei în norma art. 69 al. 1) Cod contravențional și sancționată cu amendă în mărime de 9 unități convenționale, ce constituie 450 lei, instanţa de judecată conchide că, suma de 3 000 lei încasată de la Sandiuc Aurica cu titlu de despăgubire pentru daune morale atinge gradul de satisfacţie echitabilă şi rezonabilă pentru reclamantul Cebotari Oleg în raport cu acțiunile ilegale a pârâtei Sandiuc Aurica. La stabilirea cuantumului despăgubirilor morale se reține împrejurările în care a avut loc contravenția, în cadrul ședinței Comisiei administrative la care au participat mai multe persoane printre care mama reclamantului, primarul localității și consilieri locali.

40.În opinia instanței, cuantumul de 10 000 lei drept compensare pentru prejudiciul moral cauzat prin injurie, pretins de către reclamant, nu este justificat, fiind cuantificat prejudiciul moral în suma de 3000 lei, iar în latura sumei de 7000 lei cererea se va respinge.

Potrivit art. 82 Cod de procedură civilă, *cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei*.

În conformitate cu prevederile art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă, *instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească părții care a avut câștig de cauză toate cheltuielile de judecată.*

41.La caz se constată că reclamantul a suportat cheltuieli în mărime de 200 lei taxa de timbru și 27 lei pentru expedierea notificării în adresa pârâtei la data de 04.11.2024, cheltuieli ce vor fi recuperate reclamantului din contul pârâtei.

Conform art. 94 al. 1) Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.*

În temeiul celor relatate, precum și în conformitate cu prevederile art. 14 alin. (2), art. 236, art. 238-241 Cod de procedură civilă,

h o t ă r ă ș t e :

Se admite parțial chemare în judecată depusă de Cebotari Oleg împotriva lui Sandiuc Aurica privind repararea prejudiciului moral în mărime de 10 000 lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

Se încasează de la Sandiuc Aurica, IDNP ***** în beneficiul lui Cebotari Oleg, IDNP ***** suma de 3000 (trei mii) lei despăgubire pentru prejudiciul moral și 227 (două sute douăzeci și șapte) lei cheltuieli de judecată, în rest cererea se respinge ca neîntemeiată.

Hotărârea cu drept de apel la Curtea de Apel Nord, în termen de 30 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Bălți (sediul Fălești).

Președinte de ședință,
Judecător Lilia Trocin

Notă: La 25.06.2025 a fost pronunțată hotărâre suplimentară fiind rezolvată chestiunea privind încasarea taxei de stat de plata căreia reclamantul a fost de drept scutit la depunerea cererii.